

J E L E N K Ö R.

28. szám.

Pest, szombat. April 7.

1832.

Foglalat: Magyarország (királyi különféle kinevezések, Szaplóczay Pál első Alispán t. Két tanítószékre Concursus). Ausztria (a' toscánai Nagyhercegné t.) Anglia (a' reformbill 3szori felolvastatása 's az e' tárgy iránti vitatások az alsóházban. A' mártz. 21ki országos böjt 's londoni processio. Dublinban sz. Patrick napja). Franciaország (Toulonban a' pártoskodás élesztése. Követkamaraí zajos viták a' grenoblei zavar iránt 's egyebek). Németország (der Freisinnige hírlevél baja. A' történet-tudományi társaság évünnepe Freiburgban. Wirth foglyoskodása). Lengyelország. Spanyolország. Görögország. Elegyhírek. Pénzfolyamat. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Felsőges Királyunk mártz. 26ikánkölt fenséges határozatánál fogyást mélt. gróf Batthyány Imre Urat, Német-Ujvár örökösét, császári aranykulcsost, septemvirt, 's T. Zala vármegye főispáni helytartóját val. belső t. tanácsnokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Apostoli Felsőgünk mártz. 14iki legfentebb határozatánál fogyást a' váczi káptalannál volt eddigi örkanonokot főtiszt. Topler György urat éneklő kanonokká; Gasparik Kázmér székes egyházi főesperest örkanonokká; Balogh István csongrádi főesperest székes egyházi főesperessé; Botlik István kanonokot csongrádi főesperessé; Bártfay Márton theol. kanonokot, „de mensa Episcopali“ kanonokká; Seres Pál kecskeméti plebánust és tisztb. kanonokot „Joanneus“ kanonokká, és Schimpl József üllői plebánust kanonokká 's váczi kúti bold. asszonyi kis préposttá méltóztatott kegyelmesen kinevezni. —

Mármaros-Szigetről mártz. 27ikén: E' f. h. 24ike keserűre virasztta bennünket, mert Szaplóczai idős Szaplóczay Páltól, megyénk tisztelve szeretett első alispánjától megfoszta bennünket a' halál! ma kíséré el őt az elhunytán buslakodó töménytelen sokaság örök nyughelyére; innen visszatérve begyülekezőnk a' helvécziai vallásu szentegyházba, hol az iskolai ifjuság harmoniai énekléssel kesergé veszteségünket. T. T. Szabó Sándor közkedvességű 's tiszteleltü prof. ur pedig igen fontos tartalmu 's ékes beszéddel tisztelé meg a' boldogult jeles férfit. Igen is jelesnek kell őt ne-

veznünk politikai mély belátására, szelíd 's bölcs kormányára 's vendégszerető ritka magyar szivére nézve is. Tisztelte 's fogytiglan híven ragaszkodott a' buzgó férfiu azon sz. valláshoz, mellyben született 's nevedék; de kárhoztatá a' vallási türelmetlenséget, fő gyönyörét abban lelven, hogy a' különböző hitfeleket kölcsönös felebaráti munkás szeretet által összetartsa, 's így öregbítse azon egyességet, melly kivált 30 esztendő óta boldogítja lakosinkat, 's melly országunk mélyen tisztelt főhercegi Nádora előtt is, midőn megyénket személyes jelenlétével örvendeztetné, igen kedves és annyira szembetűnő vala, hogy fenséges jóváhagyását, néhai jó emlékeztű főispánunkhoz Haller József gróf ó Ex-jához küldött 's e' megye Bendeivel közlött levelében is magasztalólag fejezné ki.

Kevés nap híján 40 évet töltött el a' közhivatalokban; előbb mint aljegyző, 's főbíró 20 esztendőig tisztelkedett, azután mint közakarattal választatott első alispán két évtizedig kormányozta ezen megyét, 's olly köz kedvességű ember volt, hogy az 1822ik tisztujítás alkalmával első alispáni hivatalában hat ezer szavazattal hagyatott meg. Méltó tehát elenyésztén bánatjok mind azon számosaknak, kik őtet tisztelték 's szerették. Nyugodjanak porai!!

A' nagymélt. m. k. helytartó Tanács köz-hírül teszi: hogy a' zágrábi kir. akademiában megürült természettörténi tanítószékre, mellyhez évenkénti 500 pengő ftnyi díj fizetés csatolatik, f. e. május 24ikén a' pesti kir. egyetemi törvénykar előtt concursus fog tartatni; június 7ikén pedig Zágrábban 's Fiu-

mében hasonlólag a' fiumei gymnasiumban megürült humanitási Isó osztály oktatószékére, 450 pengő forintnyi évdíjjal.

A' budapesti hegykört april 7ike hajnala kétnapi szélvész után hóliliomba boritá.

A U S Z T R I A.

B é c s. Toscanai tudósítások szerint ezen nagyhercezség nralkodónéja Maria Anna Karolína Ó cs. Magassága huzamos synylődése után martz. 24ikén Pisában meghalt. A' boldogult Főhercegnét felséges udvarunk april 1sójétől kezdve 18 napig gyászolandja, nevezetesen tiz napig mélyben, 's félgyászban nyolczig.

A N G L I A.

Az alsó ház martz. 19diki ülésében kérdi Davies ezredes, igaz e hogy Sartorius hajóskapitány azért törültetett ki az angol szolgálatbeli hajóstisztek sorából, mivel dom Pedro expeditiojánál vezérseget vállalt? Graham ur feleli: csak azért, mivel bocsatvány (Urlaub) nélkül ment el. Napirendre jött a' reformbill harmadszori felolvasatása. Lord Russel tev é az indítványt. Azonnal elő állta lord Mahon 's hat hónap mulva kívánta a' billt felolvasatni (félrevettetni). Okai ezek: a' mult másfélszázadi országos változások ugy mond nem csak szükségessé nem, sőt inkább felesleggé teszik a' reformot. (?) A' bill vádat hárit ó seinkre 's árnyékot vet az előbbi kormányokra. (!) Az ország institutióinak színtolly ártalmas az, nrínt magának a' népnek, mert a' bill nyilvánosan lázasztó irányzatu. Egy mérséklettebb reform egészen kielégitené az angol nép kívánságít; nem a' radicalisokat értem, (Hunt: halljuk! kaczagás.) hanem Angliának csendes, műszorgalmas népét. Ezen nép csak egy kis ujat kívánt az előbbi kormánytól 's azt megtagadták tőle; most az egész kezét nyujtják önkényt oda. Elcsábíták a' népet, hogy az anomalia és visszaélés közt ne tegyen különbséget, 's most már késő istán a' tévelygést kiirtani. Későn fogják

majd Cavendish és Russel (a' reform indítóji) házak átlátni, hogy az apró elpusztult várhelyek (borough) 's a' nagy föld-és egyéb birtokok között belső kapcsolat legyen, 's hogy azok egymást támogatják és tartogatják. A' billnek csak azon következése lenne, hogy ezentul a' birtokos és a' tudományosb emberek nehezebben jutnának a' parlamentbe. Jelenleg 14 tudományos érdemü követ ül a' házban, egyike közülök ime a' nagy becsültetésü 's tudós Knaresboroughi követ. (Mackintosh ur) E' 14 közül 12 ollyas várhelyek képviselője, mellyek most az A. schemán vannak, 's a' bill áltmentével üléseiket el fognák veszteni. A' pairek legidősb fiai sem fogják ezentul parlamenti pályájokat az alsó házban tanulva kezdeni, nem; mert mikép válasszon egy grófság vagy nagyobb város pairüt képviselőjévé, kitől minden órán tarthat, hogy elhagyja őket, a' pairkamarába (atyja halálával) lépendvén által. — Leglágýabban szólván a' billről, az egy experimentum (próba, tapasztalvány), melly igen könnyen rosszul üthet ki. A' legnagyobb ok, mellyet felhozhatni mellette, az, hogy a' reformot a' nép többsége kívánja. (Halljuk! mondják a' ministerek). Ez ugyan erős egy argumentum 's a' reform szükségét bizonyítja, de nem ollyanét ám, mint a' millyen ajánlatik. — 'S habár a' nép többsége ezen billt kívánná is, nem kívánja azt a' birtokosak 's miveltebbek (?) többsége. Már pedig illyes kérdéseket nem csak a' nép akarata szerint kellene eldönteni. Minden esetre ellenkezésben áll a' bill a' britt constitutio principiumával. A' britt monarchia vegyes kormányzatu 's ámbár abban a' nép szava biztosított befolyással van a' törvényhozásra, még sem szabad e' befolyást máskép, mint a' más két törvényhozó test egyetértésével gyakorolnia. Kéri a' házat, melly most életet vagy halált választ, ne hallgasson semmi párt szavára 's ne hagyja magát a' populari-

tas hiu vágyától elszédítettetni. 's a' t. Malcolm ur támogatója e' mellékjavaslatot, elle- ne legelőbb is Wilbraham ur beszélt. Utána Inglis R. ur és többen szólának a' bill- nek mellette 's ellene; de legfontosabb az, a' mit ez nap mellette Macauley ur monda. Senki sem tagadhatja, úgy mond a' többi igen jó között, hogy a' képvisel- let mostani rendszere köz megvetés tárgya. Azt mondják, hogy sok tekintetben hasz- nosabb a' régi, idős rendszabásokon ala- puló kormány 's az olyat inkább is be- csülik; de Urak! ha rossz a' kormány, ha rossz a' principium, mellyet követ, nem teszi azt semmi óság, semmi idő tisztele- tessé. Ha nyomorék az ország, mi haszna van benne, hogy kormá- nya, melly által vagy mellett nyomorék lett, régi? — Megenge- dik az oppositio tagjai, hogy kell reform, kell valamit tenni; de miért nem állanak tehát ők elő valamely reformplánnal, hadd látnók, minő tökéletes és mindenkit kielé- gítő reformbillt tudnak ők csinálni? Senki közülök illyes mit még nem tett, nem aján- lott. — Mi a' jelen bill sorsát illeti, így szóla végzetül, én annak sikerén 's elfo- gadtatásán épen nem kételkedem. Teljes bizodalmam van a' korona tanácsadóiban, 's ha más kezes kell még az ő characterö- ken kívül, ezt helyzetökben feltalálom. Ők az országot többé nem hagyhatják el. Előt- tük dicsőség, megettük szégyen, a' meg- futamlásban nincs semmi menekvés. De én úgy hiszem, mint mindig is hittem, hogy az ő eszök, erényök, 's rendületlenségök a' pillantat nehézségeivel mindenkor egy- fokon áll, 's az ő neveik a' legkésőbb idő- kig polgártársik legdrágább emlékezetei kö- zé fognak tartozni. — Utána Croker és lord Altherp szólottak; a' vitatások éjjelután 1 órákor más napra halasztattak.

Ekkor (martz. 20) Wetherell ur kezdé a' billt ostromlani. Roszalá a' többi között lord Grey viseletét, ki hogy a' felső ház püspökeit észre hozza, őket alattom-

ban fenyegeté. Ez bátoritá fel Perier Kázmér urat, hogy 1600 politikai reformert küldjön Anconába, kik a' római püs- pököket szinte észre hozzák. Utána töb- ben szólottak, nem épen nyomosan. Végre a' jámbor Perceval, ugyanaz, ki a' más nap tartandó országos böjtöt hozá ajánlat- ba, nagy zavarodást csinált a házban aj- tatos petyegésével. Az Isten haragja, ideig és örökké tartandó büntetések fenyegetik az országot, de kivált az alsó házat, úgy mond, mivel megtagadták az Isten szent nevét (melly az újabb parlamenti bille- ken, mint természetes, nem jó említésbe) 's a' nép bálványát tevék pogány imádások tárgyává. Azt hiszik a' status igazgatói, hogy hálóikkal leborították, elfogták a' ki- rályt, de a' király szive Isten kezében van; szélveszek szárnyain eljön az ur megszag- gatni a' hálót, 's megadni kinekinek ér- deme szerint a' jutalmat vagy büntetést 's a' t. Lord Althorp 's több jó baráti Perce- val urnak kérték, hogy hallgasson, de ő nem; míg éjjelkor a' ház szólója kitiltá a' nézőket 's egy órákor éjjel után a' vita- tás berekesztetése 22dikére halasztatott.

A' böjt napján (martz. 21dikén) igen igen kevés tagja az alsó háznak ünnepi me- nettel ballagott a' templomba. Azonban a' nen- zeti egyesület, melly már néhány nappal ezelőtt számos megjelenésre szólitá fel tag- jait, pártosival együtt korán reggel egybe- gyült. Délután egy órákor 14 (mások 22öt mondanak) ezerre ment a' gyülekezők (többnyire kézmívesek) száma 's ekkor in- dult el a' hirdetett processio. 4000 politia- tist és hajdu üzé szét a' kurjongó csopor- tot, minekutána mind a' két részről né- hányan kivált kődobások által megsebe- sítettek; de sem ekkor, sem éjjel tete- mesb kár vagy vérengzés nem történt.

Dublinban Patrick napját szokott ün- nepi szertartással 's örömjelekkel üllötték. A' seregmustrához sok nép gyülonge. Mar- quis Anglesea (irlandi vicekirály) öröm- rivadozással fogadtatott, mihelyt az ablakon

megpillanták. Azonnal kilépett a' marquis az erkélyre (balcon) 's intvén kezével így szóla: „Fiuk, tudom, most egy szép beszédet szeretnétek hallani, de nekem most nincs kedvem hozzá. Reménylem, ma semmi perpatvarotok nem leend egymással. (Nem! Nem!) kívánok Irlandnak üdvét 's boldogságot. (Tetszészaj.) Soká éljen a' mi jó és hazafilelkű királyunk! (Zajos tetszés). Kívánom, hogy titeket a' jövő Patricknapján is békében, egészségben és vidámon láthassalak.“ E' kevés szót a' nép lelkesedéssel fogadá 's a' csend egész nap legkevesebbé sem zavartatott meg.

FRANCZIAORSZÁG.

Toulonból írják Martz. 15dikén: „Csudálkoztak ma városunk lakosi tetemes öröket látván kiállittatni, mint egyébkor. Ennek okát nem tudták kitalálni, de minden kebel indulatos mozgásban van. A' Carlis ták fentebb hordják fejeiket, mint valaha; gyakrabban gyűlnek egybe; kolomposaik felette munkások. A' hazafiak látván, hogy a' felsőség mind ezek iránt csaknem egykedvű, örömet kiragadnák ezt hideg gondatlanságából; de midőn e' veszedelmes mozgásokat előterjesztik, rendszerint rosszul fogadtatnak 's nincs mit tenniök, hanem hogy önmagok vigyázzanak magokra. Ezt mindenik aggódva meg is teszi, 's Toulon olly városhoz hasonlít, melly két ellenséges tábor közé szorula, mellyek összeesapásától kételkedve tart. Véget kell az illyes állapotnak vetni; a' munka nem foly, 's az ebből származó kedvetlenség olly nyommasztó, hogy azt minden áron le kell minél előbb rázni. Némmelty falukban körülöttünk a' károlypártiak éjjel nappal töltve tartják fegyvereiket, 's minden legkisebb összeütközés nagy bajokat szülhet. A' papok minden predikációban azt regélik, hogy a' juliusi revolutio óta a' vallás ellenségei Franciaországban megsaporodtak, ki akarják azt gyökerestül irtani, mondják, (oh, oh, oh!)

's felszólítják az igaz híveket annak védelmére. Illyes beszédeket a' touloni templomokban is tartanak; 's nem gátolja őket általjában senki. — Marengo és Suffren lineahajók 's több fregát lefegyverzése kihirdettették. Ezen rendszabás a' földköz-tengeri dolgok mostani helyzetében megfoghatatlan.“ —

A' követkamara Mart. 20diki ülésében a' hadministeri budget 15dik szakasza végeztetett bé. A' többi közt 200,000 frank lerovást ajánl a' biztosság a' szent Lajos rend 400,000 franknyi költségeinél. Marschal ur kikel e' rend ellen. A' legitimitás monarcháitól származott rendek, úgy mond, nem férnek össze az 1830diki ujulás elveivel. Azoknál az uralkodó személyének esküdtek hívséget a' vitézek, nem a' hazának. Leydet general sürgeti a' ministert, vessen véget e' tárgyban a' katonatisztek habozásinak. A' biztosság lerovása elfogadtatik. Erre Dubois-Aimé a' grenoblei zavarokat hozza szóba. (Centrum: a' l' ordre!) Perier ur készségét jelenti a' feleletre 's előre is dicséri a' hivatalok magok -viseletét. Pagès ellenemond 's szemére lobbantja, hogy a' közelebbi tudósítások megérkezte előtt már is elítéli, ki vétett. A' praefectus és katonai kormányzó kétség kívül úgy tudósítanak, mintha a' sereg és hivatalok kötelességöket pontosan teljesítették volna; de számtalan levél azt beszéli, hogy a' törvényes felszólítás a' néphez nem tétetett meg 's még is polgárok szurattak agyon. Perier közbe vág és szemére veti a' követnek, miért vádolja a' katonaságot? A' szélső padok rendet kiáltanak a' ministernek; nagy zaj. Dupin sajnálja, hogy a' rendbontók mindig találunk védelmezőkre a' kamarában; majd kisül a' vizsgálatokból, ki volt a' bűnös; felszólításra nem volt szükség, minekutána a' katonákat kövekkel dobálták; a' ki a' katonától fegyverét veszi el, többet vesz el tőle mint életét. Odillon-Barrot fellép 's Perier urtól kérdez valamit. Perier

ezt felelé: Mi köze az Úrnak hozzá? Jobbról: Rendre a' szemtelennel! Másik: Rendre Polignac! Nagy zürzavar. Odillon-Barrot mondja, hogy a' történetek még nincsenek eléggé tudva, következésképp nem lehet felülök alaposan szólni. De ha a' kormány iniciatívát vesz 's már előre is azt mondja, hogy a' vád egészen és csupán a' népséget terheli, úgy ő helyben hagyja azon követek tettét, kik ez ellen reclamálnak. Nem kell senkit vádolni, úgy mond, hanem meg kell várni a' törvényszék ítéletét. Erre elbeszéli az egész történetet 's azt igyekszik megmutatni, hogy a' rendtelenségnek várasi erővel kell vala véget vetni, nem pedig a' rendes katonasággal, mellyet most minden kis zaj-lecsilapításra használnak. Erővel kell a' kormánynak bánni, de nem erőszakkal. — Perrier az iniciatívára (kezdeményre) nézve azt feleli, hogy a' ministerek védeni akarék csak a' megtámadtakat 's megmutatni a' tisztviselőknak, hogy őket a' felsőség el nem hagyja. A' katonáknak nem volt töltve fegyverök, különben nem csak 7—8 sebesült volna meg. Tisztek és katonák nagy mérséklést és szilárdságot (Festigkeit) mutattak 's csak kötelességüket teljesíték. A' nemzeti őrség, bár fel vala szólítva, nem állott ki. A' törvényes felszólítás a' néphez mindenütt megtörtént; csak akkor, midőn a' praefectus háza előtt illyesek hallattak: „Le a' kormánnyal! Le a' királlyal! Éljen a' köztársaság!“ tolatott vissza a' lázadó csoport. Egyébiránt a' béke helyre állott; a' törvényszékek elkezdék munkálódásikat, 's ha van a' befogottak között ártatlan, bizonyosan kikapják igazságjokat, mert a' kormány semmi pártra nem hajlik. — A' kamara ezen vitatásokat bérekeszteti.

Martz. 21dikén Algieri vevé szóba a' követkamara. Royer-Collard, Clauzel és Anguis követek felszólíták a' ministeriumot, mondanák ki szándékjokat ezen gyarmatok iránt. Semmi válasz. Végre azt mondja Perrier ur, hogy a' kormánynak

jusa van a' még be nem végzett alkudozásokról hallgatni. Marsal Clauzel nagyobb summát kíván az algieri gyarmatniveles buzditására fordíttatni. Javaslatát a' kamara felreveti. Ezt a' görögországi megszálló francia sereg költségei vitatása követi. Más nap a' katonatisztek előlépését illető törvényjavaslatot fogadá el a' követkamara 175 > 101 vokssal. A' parkamara Martz. 22dikén némelly törvényjavaslatok felett biztossági tudósításokat hallgat ki, mire a' ministeri tanács előlölője két új javaslatot terjeszt elő, egyiket az ujabban (1831 novemberétől) kinevezett becsület-rend tagjai fizettetésök iránt, másikat a' nemzeti őrség indíthatóvá tétele (Mobilisirung) felett. A' X. Károlyt illető törvényjavaslatra térvén a' napi rend, azt a' kamara, úgy mint a' követkamaratól legutóbb általjött vala, 80 szóval 30 ellen elfogadá.

Moniteur martz. 24dikén: „A' grenoblei telegraph mart. 22dikén estve jelentti, hogy a' 35dik linearezred (ugyan az, melly előbb kitiltatott) a' városba 22dikén délután ismét beköltözött. Ezen derék ezere teljes elégtételt kívánt 's érdemlett. Teljes rendben és minden ellenmondás nélkül tért meg a' városba. General Delort ezt és d'Uzer seregeit is megvizsgálta, a' katonák mind jeles tartást 's jó szellemet mutattak. Parancsolat ment a' grenoblei nemzeti őrség szétosztatása iránt.“ — Strassburgban martz. 23dikán hirdetvényt ada ki a' praefectus, mellyben jelentti, hogy a' városban terjengő, néha legotrombább hírek megczáfolására, ő, ki mindenről tudósítva van (miről? —), nyomban tudósítani fogja a' polgárokat is. A' némelly városokban kiütött nyugtalanságok azon pillantatban lecsilapítottak; Paris és egész Franciaország, kevés kivétellel, teljes nyugalomban van. Hogy itt (Strassburgban) néhány nap óta rendkívüli szabások tétettek, ezt a' gondos előrelátás parancslá, midőn a' csalfa hírek könnyen

elcsábíthatnák a' polgárságot. Egyébiránt ellene mond azon hirnek, hogy a' strassburgi nemzeti őrség is szét fogna oszlatni. Mart. 24dikén egy parisi telegraphi hivatalos közlemény hirdettetett ki a' városban, melly a' grenoblei legujabb történeteket (lásd feljebb), jelesül az ottani nemzeti őrség szétosztatását is, jelenti 's buzdítja a' sereget, hogy a' törvényt a' lázadók ellen, akárhol mutatkoznának is azok, védelmezzék.

Strassburgban hire futott Martz. 22dikén, hogy a' városban lázadás készül kiütni, mire estenden a' katonaság különféle mozgásait leheté észreveenni. Ez és a' hivatalok hallgatagsága a' csendes polgárokat is elremíté. Mondják, hogy a' megyében szertefekvő több ezere parancsolatot kapott a' városhoz közelíteni.

NÉMETORSZÁG.

„A' Szabadelmű“ (Der Freisinnige; freiburgi politikai ujság, szerkeztetik Rotteck, Welcker, Reichlin-Meldegg 's több freiburgi professor társ) 19, 20 és 21dik számjait a' politia, nevezet szerint Schaaff városigazgató, elszedeté. Megelőzte volt e' rendszabást a' badeni ministerium Febr. 19diki rendelése, melly a' badeni 1831diki sajtó-törvényt 's szabadságot felfüggeszté. A' 22dik számban jelentik a' szerkeztetők, hogy protestatiót adának be ama' törvénytelen elszedés ellen 's hogy az ujság védelmét Duttlinger titkostonácsos vállalta magára. Azonban a' városi hivataltól azon utasítást kapván, hogy itt sem vád-nak sem ellenvádnak helye nincs, az országos törvény illy nyilvános megszegése ellen ő is hasonlólag protestalt. A' lefoglalt 21dik számot ismét kiadatá a' törvénytörvény-szék. A' német szövetség gyűléseiben a' németországi szabadabb politikai ujságok elnyomatása folyvást sürgettetik, de nagy bajt okoz a' constitutionalis kisded Baden, melly tavalyi országgyűlésében a' sajtószabadságot 's az azzal járó sajtófenyítő törvény-széket elfogadá.

Ujabb tudósítások szerint ezen Schaaff lemondott politia - biztosi hivataláról a' sajtóügyekben 's helyette valami Riegel (nomen et omen) vállalta azt fel. Ez rendes. Egy ministeri rendelés felfüggeszti az országgyűlésen hozott 's a' fejedelemtől megerősített törvényt. Ha ezen lépése a' ministeriumnak igazságos, jó ember é, ki az azt támogató hivatalt elhagyja; ha nem igazságos, jó é, ki azt felveszi. ? —

A' bajor statusujság hazudtolja azon hirt, melly a' napokban némelly ujságokban elterjedett: „mintha a' bajor kormány sereget fogna vagy akarna Badenbe küldeni, hogy ott a' sajtószabadságot elnyomja.“ — Tehát még is elterjedett ezen hir; 's a' statusujság méltónak tartá a' meghazudtolást? —

Az allg. Zeit. szerint a' történettudomány-terjesztő társaság Freiburgban martz. 10ikén alkottatása évi ünnepeül nyilvános ülést tartott. Rotteck udv. tanácsnok lépven fel a' szónokszékbe 1831ik évünk köz politikai történetit rajzoló; többi közt Németországról így szolt: A' német nép gondolkodó része uralkodólag látszik szabadságra 's egységre törekedni; de a' két nagy idea baráti, épen ellenkezőleg két pártra oszolnak: egyike mindenek előtt a' német haza egységet ohajtja, 's csak utána vagy általa szabadságát, önként szenvednék ők kevés ideig mint gondolják a' szabadság elmaradtát, csak hogy előbb egységre juthatnának; másika szabadságot sürget mint fő jót 's általa egységet, mennyiben az előbbinek nem ártana, sőt azt biztosítaná. Mellyiknek van igaza? — China 's Oroszország is egy; de Franciaország is a' volt XV. Lajos utálatos udvari despotismusa alatt: már a' szabad Németek Caesar 's Tacitus idejekor nem voltak. Engednők tehát előbb tag státusinkban a' szabadságot gyökerezni meg; hagynók annak szeretetét 's büszkeségét minden német szívbe tövig behatni; akkor aztán, ha majd status szövetségünk rendíthetetlenebb lábra kapand, 's ha leomlanak majd az eddig testvér népe-

inket
méltós
nak, a
si szel
lyege,
mind
mány-
gatlan
's a' t

S
törvén
Zweib
ellene
szakos
nebe i
szólítá
tozásra
Az el
tá: ho
tói zá
ga, a'
azonba
sajtója
son. A
megsz
helyet
blatt)
barát)

V
mány
főváro
lat és
Paske
meg v
áldáss
vó Vas
mint
L e n g
(organ
törvén
kosak
a' főv
tárgyt
ség,

inket elszigetelő korlátozatok, 's kívülről méltóságot intó tekintetet szerzünk magunknak, akkor mondom a' szorosabb egyesülési szellem szabadabb, 's annak nemzeti bélyege, mint Éjszakamerikában látjuk, 's melly mind monarchiai, mind köztársasági kormány-alakban egyiránt létezhet, minden ingatlan elvü hazafinak megnyugvást adand 's a' t.

Speyer martz. 18ikáról: Dr. Wirth a' törvénytörvényesek idéző parancsa után tegnap Zweibrückenben ismét elfogatott. Vádpontok ellene: 1) a' sajtói pecsétzárnak általa erőszakosan eszközölt feltörése: 2) a' Tribünebe iktatott status-felforgatásra célzó felszólítás, 's 3) a' hurburgi zendülő csoportozásra nevezetes pénzosztással ösztönzés. Az első pontra Dr. Wirth azt nyilatkoztatta: hogy a' lakosok lakjába tódulván a' sajtói zárt ezek törék fel, nem pedig ő maga, a' mit tanúkkal bizonyíthat bé. Wirth azonban mint mondják Münchenbe rendeli sajtóját, hogy ott még mint fogoly is írhasson. A' Westbote ön akaratjából egészen megszűnt. Szerkeztetője Siebenpfeiffer ur helyette egy nem-politikai nép-lapot (Volksblatt) kíván ezentul „Hausfreund“ (házi barát) czimzet alatt közleni.

LENGYELORSZÁG.

Varsó Mart. 21ik. „Az ideigleni kormányvezeték elölülője, titkos tanácsos Engel fővárosunkat elhagyá, a' legközösb sajnálat és tisztelet követi őt. Utána herczeg Paskewitsch vevé által a' fékszárt, 's a' nép meg van győződve, hogy az ő nevét csak áldással fogja emlegetni a' maradék. A' jövő Vasárnapon (Mart. 25.) fogja a' herczeg, mint ujonnan kinevezett királyi helytartó Lengyelország új szerkezetét (organisatio) kihirdetni. — A' megyék 's törvényesek elölülőji 's a' nagyobb birtokosok közül többen már előbb felhivattak a' fővárosba 's e' hét folytán tartandják e' tárgyban üléseiket. Így tehát az ideiglenesség, mellyben eddig ügyeink és sorsunk

lebelegtek, végre majd elenyészik 's a' biztosság (?) és bizodalom (?) helyre álltával a' munka és szorgalom is újra feléled.“ —

SPANYOLORSZÁG.

Madridban a' katonaság nagyon megritkult, őrségi szolgálat-viselésre is csak alig elegendő, mind a' portugáli szélekhez tartarodik; parancsolatot kapott az Ocagnában tanyázó sereg is: tartaná magát készen a' tüstént indulhatásra, mihelyt az első intést veendi. Az önvállalkozott sereg fő ügyelő tiszte kérelmet nyújtott a' királyhoz, mellyben az említett osztály egyik csapatja szinte a' portugáli határokra küldetésért eseng.

Minap a' Temps után ezt mondá a' spanyol király külügybeli ministerének: „Ha kérdené Önt a' francia ügyviselő, mi czéja most seregünknek, vagy hova indul? felelje: Anconába.

Madrid Mart. 8dikán: Ugy látszik gróf Alcudia be nem avatkozásra határozá magát a' két Bragançai testvér közötti kérdés iránt. Mint mondják ő Dom Miguelt pótlékul inkább Amerikában ohajtaná valami királyszékbe ültetni, 's Portugaliát inkább Spanyolországhoz csatolni, ha tőle függne 's rá bíznák.

GÖRÖGORSZÁG.

Egy febr. 25ikén költ konstantinápoli levél szerint Stratifort-Canning ur angol meghatalmazott oda érkezte óta új Görögország határszélei kitézési ügyében több tanácskozó gyűléseket tartott a' Reis-Effendivel a' francia 's orosz követek társaságában. Közülök a' 22iki mint végső 5 egész orag nuzodott. E' szerint ha megállapodtak Anglia javaslatán, úgy Görögország határszéle keletről Elada folyó torkolatjától, t. i. ennek a' Zeituni tengeröbölbe szakadásától kezdve, annak hosszában 's az Oetai hegyek mentében nyugotéjszak-irányban egész Arta folyóig vonatnék, nyugatról pedig ugyan ennek torkolatjánál végződnek.

Megelégedettnek látszik ezen javaslattal a' Reis-Effendi pénz-kárpotlás mellett, 's ugyan azért elég alaposan reménylhetni ez által a' végnélküli alkudozásoknak valahára végbe mentét. Keletről ugyan a' Wellington ministersége alatt szükre szabott határa maradna meg az új Görögországnak, de annál tágasb nyugatról az 1829 martz. 22iki protocollum határozása szerint.

ELEGY HIREK.

Brouckère, volt belga hadminister ki lépett. Hihetőleg von Hane generalt fogja a' király helyébe nevezni, addig is Merode Felix vette ált a' nevezett ministeri osztályt.

Times egy „Laicus“ aláíratu levelet közöl, melly szerint szerte terjede az azon hír, hogy martz. 21ikén mint a' kormány által rendelt böjtnapon több magas tekintetű 's befolyasu személyek mindenhol gazdag lakomát fognának tartani, felvilágosításul, mennyire ellenzi oppositíójok a' mostani igazgatást 's annak rendszabásit; az értekező gyanítja egyszersmind ennek lehető visszás következesit, melly a' nyilvános gondolkodást ennyire utálva sértegetné.

A' Moniteur Ottoman febr. 18ikáról közöl egy nagy uri parancsot, melly szerint Alis basa, Ozman Chayri basa, Koniah és Caesarea igazgatóinak, valamint Ozman basa a' bányák főkormányzójának meghagyatott: gyűjtenék öszve mentül előbb vezérletök alatti seregöket 's Aleppóba az egyesülés pontjára siessenek.

A' Mainzi művész egyesület Guttenbergnek a' nyomtatás feltalálójának emléket akar állítani, miatta közelebb felszólí-

tást bocsáta közre, mellyben értéki segedelmet kér igazságos szándéka valósítására. Badenben pedig Reuchlint 's Melanchton Pforzheim 's Bretten születésök helyén kívánják hasonló tiszteletbálvánnyal örökíteni.

Verona, Mailand, Velence, Modena, Reggio, Carpi, Correggióban 's ezek vidékein martz 13 's 14ikén többszöri földingás rettetgeté a' lakosokat, különösen Veronában, de kárt nem okozott.

A' dán király (VI. Fridrik) Aprilis 27ikére Kopenhágába idézi Schleswig és Holstein herczegségek némelly főbbjeit, hogy ott statusminister gróf Moltke előlése alatt a' schleswig-holsteini rendek viszonyai közelebb meghatároztatása 's az ez iránt kiadandó rendszabások felett tanakodjanak.

Muzio Clementi (szül. 1751) Mart. 13án Londonban meghalt.

Pétervarából írják Mart. 6án, hogy oda a' Preobraschenski testőr-ezred (Garderegiment) Lengyelországból visszatért. A' császár örömmel vevé észre, hogy a' sereg olly fárasztó és szennyesztő munka után is olly eleven 's tiszta színt mutat.

A' holland ujságok mindeddig csak „Leopold herczegnek“ említik a' belga királyt.

Pénzfolyamat:

Bécs (April 3kán) közép ár:	
Status 5 pC. kötelezőlev.	87 $\frac{3}{4}$ p. p.
— 4 pC.	77 — — —
— 1820diki nyeres. kölcsön	174 — — —
— 1821diki	122 $\frac{1}{2}$ — — —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankó-kötél.	— — — —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCt kötel.	— — — —
Bank-actiak v. részvények darabja	1147 — — —

A' gabonának pesti piaczi ára April. 6kán 1832.

Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	136 $\frac{2}{3}$	120	110	Zab	30 $\frac{2}{3}$	29 $\frac{1}{4}$	28
Kétszeres	96 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{2}{3}$	80	Köles	53 $\frac{1}{4}$	50	—
Rozs	55 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	50	Köles-kása	110	100	—
Árpa	41 $\frac{1}{2}$	40	36 $\frac{2}{3}$	Kukoricza	41 $\frac{1}{2}$	40	36 $\frac{2}{3}$

Szerkeszteti Helmezy. — Nyomatatja Landerer.